

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.184/2018/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes:

felperes neve (**felperes címe**)

A felperes képviselője:

Dr. Pecsénye Erzsébet ügyvéd (**fél címe 1**)

Az alperes:

alperes neve (**alperes címe**)

Az alperes képviselője:

Csősziné dr. Fellegi Katalin ügyvéd (**fél címe 2**)

A per tárgya:

Rokontartás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Járásbíróság 4.P.21.685/2016/27.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 1.Pf.21.454/2017/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 27.000 (huszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 60.000 (hatvanezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek házastársak voltak, házasságukat a bíróság a 2011. július 8. napján jogerőre emelkedett - egyező akaratnyilatkozaton alapuló - ítéletével felbontotta. A felek a bontóperben egyezséget kötöttek: többek között megállapodtak a házasságukból 1994. július 13. napján született **E.** utónevű gyermekük anyai (alperesi) elhelyezésében, és a felperes pedig havi 50.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat megfizetését vállalta. A közös gyermek ekkor 17 éves volt, elvégezte a gimnázium második osztályát. Az utolsó két tanévben angol és francia nyelvvizsgára, továbbá az orvosi egyetemi felvételire készült, ennek érdekében különórát vett.
- [2] A felperes és a gyermek eleinte rendszeresen találkoztak, **E.** apja viselkedése - az alperest és az őt érintő negatív megjegyzések, a pályaválasztással kapcsolatos kifogás, a féltestvérével való összehasonlítás - miatt 2012 nyarán három hónapra a felperessel a kapcsolatot megszakította, majd a felperes kezdeményezésére októberében újra találkoztak (3. sorszámú ellenkérelem). A korábbi harmonikus kapcsolat azonban nem állt helyre, a gyermek a felperestől elhidegült.
- [3] **E.** 2013. évben befejezte közfokú tanulmányait. A felperest a szalagavatója főpróbájára hívta meg, aki ezen nem jelent meg. A gyermek a ballagási meghívót csak a felperes külön kérésére, a ballagás előtt egy nappal vitte el. A ballagáson a felperes és jelenlegi házastársa részt vett, **E.** a felperes kapcsolatfelvételi kérdésére azt válaszolta, hogy majd hívja.
- [4] A gyermek a ballagás után a felperest nem hívta fel, a kapcsolatot vele nem vette fel, a felperes családjával, a féltestvérével sem kommunikált. Sikeres egyetemi felvételiéről a felperest az alperes élettársa tájékoztatta. A felperes egy névnapi üdvözleten kívül a lányát maga sem kereste, élete fontosabb eseményeiről - házasságkötése, gyermeke születése, édesanyjának halála - nem értesítette. Családi, illetve egyéb más ünnepeken sem köszöntötték egymást.
- [5] A felperes 2016 márciusában egy telekingatlan értékesítése kapcsán hívta fel a lányát. A gyermek a kérésre hetek múlva az alperes élettársán keresztül reagált, ekkor már a felperes a kérést tárgytalannak tekintette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében 2016. július 1. napjától kezdődően a tartásdíj fizetési kötelezettségének megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a gyermek tartásra érdemtelen. Előadta, hogy a lánya 2012 júliusa, a nagykorúságának elérése óta minden különösebb indok nélkül vele kapcsolatot nem tart, nem kereste. A ballagáson abban maradtak, hogy a lánya fogja hívni. Nyilatkozatát tiszteletben tartotta, a gyermek azonban azóta nem jelentkezett.
- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a nagykorú gyermek és a felperes közötti kapcsolattartás megromlása

nem a gyermeknek róható fel. **E.-t** kiskorúsága idején az édesapjától több sérelem érte, ennek következtében fokozatosan elhidegült tőle, félelmet érzett iránta. Ő maga a kapcsolattartást soha nem akadályozta.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [9] A jogvitát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:220. § (4) bekezdésében foglalt érdemtelenégi ok alapján bírálta el és a bizonyítékok mérlegelésének eredményeként a keresetet megalapozatlannak ítélte. A felperes magatartása bizonyítottan közrejátszott a szülő-gyermek viszony megromlásában, a kötelezett felróható magatartása viszont kizárja a jogosult (a gyermek) felróható magatartásának megállapítását, azaz a tartásra való érdemteleniségét.
- [10] A gyermek apa iránti érzelmei a kapcsolattartások során a felperes által tanúsított magatartásra - a gyermekre, illetve az édesanyjára tett sértő megjegyzések, a gyermek igényének figyelmen kívül hagyása, pályaválasztásával szembeni ellenérzés, féltetvére favorizálása, a kapcsolattartásokon kialakult kényelmetlen és kellemetlen szituációk - visszavezethetően megváltoztak. A korábbi szoros szülő-gyermek kapcsolat fokozatosan megszűnt, az együtt töltött idő leszűkült, ezzel egyidejűleg a gyermek iskolai elfoglaltsága, az érettségire és a felvételire való felkészülés miatt megnőtt. Az eltávolodást tovább mélyítette, hogy a felperes a szalagavató főpróbáján nem jelent meg. A gyermek az átlagnál érzékenyebb, egyik külföldi útjáról pánikproblémák miatt idő előtt hazajött, az érettségi és a felvételi időszaka fokozott megterhelést jelentett számára. A ballagás után a felperes azért nem kereste a gyermeket, mert ígérete ellenére nem hívta fel. A nagykorúság elérése azonban nem mentesíti a felperest a gyermekével szembeni szülői felelőssége alól. Nem tekinthető elvárható magatartásnak, hogy a gyermek nyilatkozatát tiszteletben tartva, évekig csak a tartásdíjat fizette. Nem tett meg mindent a kapcsolat rendezése érdekében, holott tudott lánya feszült lelkiállapotáról. A szülő-gyermek kapcsolat tehát nem csak a gyermeknek felróható okból szakadt meg.
- [11] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és 2016. július 1. napjától kezdődően a felperes tartásdíj fizetési kötelezettségét megszüntette.
- [12] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, a feltárt tényekből helytelen következtetést vont le. A továbbtanuló nagykorú gyermek tartásra érdemteleniségét - az általános rendelkezések mellett - a Ptk. 4:220. § (4) bekezdése specifikálja: érdemteleniségre alapot adó magatartás az is, ha a nagykorú gyermek a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot. A szabályozását a

gyermekkel szembeni fokozott elvárhatósági körülmény indokolja, a tartásdíjat fizető szülőjével szemben ne csak követelést támasszon, hanem a tartás alapjául szolgáló családi kapcsolatnak megfelelő magatartás tanúsítson, van már olyan belátása, amellyel magatartásának helyes vagy helytelen voltát és annak következményeit értékelni tudja.

- [13] A jogvitában a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján a felperesre hárult a továbbtanuló nagykorú gyermek tartásra érdemteleniségének, míg az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a nagykorú gyermek kellő indokkal nem tartja édesapjával a kapcsolatot, azaz a kapcsolat hiányát a tartásra kötelezett felróható magatartása váltotta ki. Az ítélkezési gyakorlat szerint a gyermek nagykorúsága eléréstől tanúsított magatartása vizsgálendő, de fel kell tárni a kapcsolat megromlásához vezető körülményeket. A tartásra kötelezett felróható közrehatásának megállapítása ugyanis kizárja a jogosult tartásra érdemteleniségének megállapítását.
- [14] A felperes a keresetét arra alapította, hogy a gyermek kellő indok nélkül a kapcsolattartástól elzárkózik, de a tartásdíjra igényt tart. A felek válása előtt a felperes és a gyermek között kifejezetten jó, szeretetteljes viszony volt. A szülők különválása után a gyermek fokozatosan eltávolodott a felperestől, közöttük a kapcsolat és a kommunikáció 2012. év húsvétján megszűnt, ezután csak a ballagáson találkoztak, ahol a gyermek azt mondta, hogy a felperest majd a jövőben ő keresi. Ígéretét azonban nem tartotta be, így a szülő és a gyermek kapcsolata olyannyira megszakadt, hogy a gyermek továbbtanulási szándékáról, az általa választott egyetemi képzésről, illetve az ott elért eredményeiről sem tájékoztatta a felperest.
- [15] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapján a bizonyítékokat újraértékelte és a felperes magatartását eltérően értékelte. A perben a felperes felróható magatartására tény, adat nem merült fel. A felperes álláspontjával egyezően, a sikeres egyetemi felvételi érdekében a szabadidő túlnyomó részét lekötő különórák, a nyelvvizsgára való felkészülés nem indokolhatja azt, hogy a gyermek a felperest egyáltalán nem kereste, vele semmilyen formában kapcsolatot nem tartott. Az általános erkölcsi felfogással az áll összhangban, hogy egy gyermek szülője iránt tiszteletteljes magatartást tanúsítson, elvárható tőle az alkalmazkodás. Az általános társadalmi értékrenddel alapvetően ellentétes az, hogy a gyermek és a szülő közötti egyedüli kapocs a gyermek részéről a közeli hozzátartozói kapcsolatra figyelemmel az elvárt és feltétel nélkülinek tekintett elsőfokú tanulmányok befejezéséig havonta fizetendő tartásdíj legyen. Az ezzel összhangban álló jogi szabályozás alapján a nagykorú gyermek magatartása megvalósította a Ptk. 4:220. § (4) bekezdésében foglalt érdemtelenégi okot, amelynek jogkövetkezményeként a felperes nem köteles a továbbtanuló nagykorú

gyermek tartására.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Ptk. 4:220. § (4) bekezdés, továbbá a régi Pp. 221. §, ezzel összefüggésben a 206. § megsértésére alapította.
- [17] A másodfokú bíróság a nem vitatott tényállás alapján indokolatlanul, egyoldalúan, okszerűtlenül és iratellenesen felülmérlegelte az érdemben helyes elsőfokú ítéletet. Az eltérő jogkövetkeztetését megalapozó bizonyítékértékelést nem végezte el, a jogerős ítélet az általánosságokon túlmenő indokolását nem tartalmaz, holott a megállapított tényállás alapján a bizonyítékok okszerű mérlegelése a másodfokú bíróságot is köti (BH 2006.403.).
- [18] Az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta, hogy mely tényeket és bizonyítékokat értékelt és miért jutott az általa levont következtetésekre. A bizonyítékokat teljes körűen mérlegelése alapján vont le a kereset jogalapjának megalapozatlanságára való jogkövetkeztetését. Ezzel szemben a másodfokú ítélet két „semmitmondó” mondatából nem következtethető az elsőfokú ítélet megváltoztatásának indoka.
- [19] Az alperes a következetes ítélkezési gyakorlat részletes felhívásával hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság reformatórius jogköre nem korlátlan: az ítélet indokolásában részletesen utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt valamely tény nem talál bizonyítottnak vagy több bizonyíték közül egyeseket figyelmen kívül hagyott, míg másoknak jelentős bizonyító erőt tulajdonított (BH 1985.245., BH 1985.203.). A perorvoslati eljárásban is lehet új tényeket állítani és új bizonyítékokra hivatkozni, a felajánlott bizonyítás mellőzésének okát pedig indokolni kell (BH 1999.261.). A jogerős ítélet ezen követelményeknek nem felel meg, a mérlegelés nem ad lehetőséget a rendelkezésre álló adatokkal ellentétes megállapításokra és csak addig terjedhet, amíg a helyes gondolkodás követelményei azt lehetővé teszik.
- [20] A jogerős ítélet anyagi jog szabályát is sérti, és a következetes ítélkezési gyakorlattal szemben áll. A Ptk. 4:220. § (4) bekezdéséhez kapcsolódó ítélkezési gyakorlat visszautal a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) rendelkezésein alapuló bírói gyakorlatra (EBH 2007.1609.), illetve azt tovább pontosítja (Kúria Pfv.II.20.375/2016/3., Pfv.II.21.986/2012/5., Pfv.II.20.406/2014/8.).
- [21] Az adott esetben a felperes a ballagáson egy futtában elmondott fél mondatot úgy tekintett, hogy neki már nem kell a gyermekével a kapcsolatot tartania. Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság a felperes felróható magatartásáról: nem tett meg mindent a szülő-gyermek kapcsolat rendeződése érdekében. Sőt, a felperes

saját nyilatkozatából kitűnően, elveire hivatkozással valójában semmit nem tett, csak a telekát ruházással kapcsolatban kereste meg a gyermekét, és válasz hiányában – mintegy okozatként – megindította a tartásdíj megszüntetése iránti pert.

- [22] A Kúria Pfv.II.20.375/2016/3. számú határozata hangsúlyozta, hogy önmagában a tájékoztatási kötelezettség megsértése nem ad alapot a tartás megszüntetésére. Az ítélkezési gyakorlat szerint pusztán a nagykorú gyermek passzív magatartása nem értékelhető olyan felróható magatartásnak, amely megalapozza az érdemtelenység megállapítását. A nagykorú gyermek magatartásának súlyosan kifogásolhatónak kell lennie, másrészt értékelendő a szülői közrehatás (Kúria Pfv.II.21.986/2012/5.). A közmegítélés nem a passzív gyermeki, hanem a kapcsolattartási jog gyakorlását elmulasztó szülő magatartását tekinti kifogásolhatónak (Kúria Pfv.II.20.406/2014/8). A másodfokú bíróság egyedül a gyermek passzív magatartását vette figyelembe. A másodfokú bíróság álláspontjából logikailag az következne – az általános erkölcsi felfogással és a Kúria ítéleteivel ellentétben – hogy a kapcsolat kezdeményezése a kötelezett szülő magatartásától teljesen függetlenül a gyermek kötelezettsége. Ilyen kötelezettség a vonatkozó jogszabályi rendelkezésből nem vezethető le, ezért a jogerős ítélet alapvetően téves és jogszabálysértő.
- [23] Nem hagyható figyelmen kívül a gyermek érzelmi hozzáállása (Kúria Pfv.II.20.017/2013/7., Pfv.II.21.435/2015/5., Pfv.II.20.877/2013/4.). Bizonyított, hogy a gyermek az átlagosnál érzékenyebb, kiemelt figyelmet és törődést igényel, a szülők válása és feszült viszonya pszichésen megterhelte, ezért nem értékelhető kizárólag a gyermek terhére a szülő gyermek kapcsolat elhidegülése.
- [24] Végül hangsúlyozta, hogy a Kúria is felülbírálhatja a jogerős ítélet mérlegelését, ha az iratellenes, kirívóan okszerűtlen vagy nem állapíthatók meg annak indokai (BH 2002.29., BH 1997.340., BH 1995.176., BH 1995.103.).
- [25] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta. A másodfokú bíróság orvosolta az elsőfokú bíróság téves jogi következtetését, az alperes csak a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének megsértését részletezte, holott annak a bíróság eleget tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [27] A felperes a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésekre alapította. A Kúria az eljárásjogi jogszabálysértéseket a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján vizsgálta.
- [28] Az adott esetben nem volt vitás, hogy a továbbtanuló nagykorú gyermek tartásának általános feltételei fennállnak. A gyermek a szükséges tanulmányait megfelelően és folyamatosan folytatja, és a felperes a felülvizsgálati kérelmében a Ptk. 4:220. § (3) bekezdés

c) pontjára, mint tartási kötelezettséget megszüntető okra nem hivatkozott.

- [29] A Ptk. 4:194. § (2) bekezdése általános jelleggel szabályozza a nagykorú személy rokontartásra való érdemteleniségének esetét, mivel a jogosult már fel tudja mérni, milyen magatartást kívánatos tanúsítania azzal a rokonával szemben, akitől tartását ingyenesen elvárja. Az általános szabályt a nagykorú továbbtanuló gyermekekre specializálva a Ptk. 4:220. § (3) és (4) bekezdése kibővíti. A (3) bekezdés a) pontja, a tartási kötelezettség megszüntetése körében az érdemteleniséget illetően visszautal a 4:194. § (2) bekezdésére. A (4) bekezdés pedig a bírói gyakorlat által már korábban kialakított érdemteleniségi okot önálló normaként fogalmazta meg: a nagykorú gyermek akkor is érdemtelen a tartásra, ha a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot.
- [30] A rokontartás Csjt.-n alapuló rendelkezéseit a nagykorú gyermeket illetően korábban a XIX. számú PED értelmezte: a nagykorú gyermektől elvárható a társadalom általános erkölcsi felfogásával összhangban álló magatartás. Így elvárható tőle - a jogerős ítélet helyes utalása szerint - hogy szülőjével szemben ne csupán a tartás iránt követelményt támasszon, hanem életkorára és belátási képességére tekintettel a családi kapcsolatoknak megfelelő magatartást tanúsítson. A már hivatkozott EBH 2007.1609. szám alatt közzétett elvi határozatában a Kúria ezzel összhangban megállapította: a nagykorú gyermek rendelkezik olyan belátási képességgel, amelynek birtokában fel kell ismernie, hogy a róla nagykorúsága idején vagyoni szempontból gondoskodó szülőjéhez közeli kapcsolat fűzi, mert tartási iránti igénye ezen alapul. Az ítélezési gyakorlat - a tényhelyzet (a kapcsolat hiánya) mellett - azt is vizsgálta, hogy melyik fél magatartása vezetett a gyermek szülővel szembeni közömbösségének kialakulásához, annak oka a gyermek, vagy a szülő/szülők korábbi magatartásában keresendő.
- [31] A Kúria egyedi döntéseiben a gyermekkel alacsony életkora óta nem találkozó, vele évtizedig kapcsolatot nem tartó, a gyermeket meg sem ismerő szülői magatartást (Pfv.II. 21.435/2015/5.), a szülőtől történt elköltöztetésre visszavezethető gyermeki labilis pszichés állapotot (Pfv.II. 20.877/2013/4.), a szülők között a gyermek kiskorúsága alatti folyamatos konfliktus miatt a gyermek élete iránti közömbösséget mutató kötelezett magatartást (Pfv. II.20.375/2016/3.), a kötelezettnek a házassági életközösség felbomlását eredményező szerelmi kapcsolata miatt ideggyógyászati kezelésre szoruló és antidepresszáns szedő gyermekkel szembeni viselkedését (Pfv.II.20.017/2013/7.) ítélte olyan, a társadalom általános értékrendjével ellentétes szülő-gyermek viszonynak, amely a kimentési okot megalapozta.
- [32] Az érdemteleniség okának vizsgálatát a Ptk. 4:220. § (4) bekezdésének rendelkezése egyértelműsítette: a továbbtanuló nagykorú gyermek szülővel szembeni magatartásának értékelésekor a hangsúlyt a „kellő indok” jogi fogalmának bevezetésével a gyermektől elvárható magatartásra helyezte. A szigorúbb mérce

alkalmazását a nagykorú gyermektől a kapcsolat fenntartása/felvétele iránti elvárhatóság indokolta: a szülőjével szembeni anyagi igénye esetén a kötelezettet ne csupán annak kielégítését biztosító személynek tekintse, hanem vele szemben a vérségi kapcsolatuknak megfelelő magatartást tanúsítson.

- [33] A fokozott elvárhatósági követelménnyel összhangban a kimentésre alkalmas kötelezeti magatartásnak olyan súlyúnak kell lennie, amely valóban alapos indokát adja a tartást igénylő gyermek közömbösségének. A kellő indok jogi fogalmának tartalma a gyermek életét jelentősen befolyásoló vagy arra kiható valós és súlyos érdeksérelem, azt a szubjektíven súlyosnak megélt, de valójában vélt sérelmek még nem alapozhatják meg.
- [34] A perbeli esetben a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az anyagi jogi jogszabályra figyelemmel a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a nagykorú gyermek azért érdemtelen a tartásra mert vele kapcsolatot nem tart. Kétségtelen, hogy a gyermek 2013 májusa óta a keresetindításig (2016) a felperessel a kapcsolatot semmilyen formában nem tartotta, ezért a felperes bizonyította a Ptk. 4:220. § (4) bekezdése szerinti érdemtelenségi ok alapjául szolgáló tényt. Az alperesre a kimentési ok bizonyítása hárult: a gyermeknek a nagykorúsága elérése után kellő indoka volt a szülőjével való kapcsolat négy évig tartó teljes visszautasítására. Helyesen foglalt állást a másodfokú bíróság abban, hogy a nagykorú gyermek magatartása a szülővel szembeni általánosan elfogadott magatartásnak nem felelt meg és az alperes a kellő indokra alapított kimentési okot nem bizonyította.
- [35] Az alperes érvelése szerint az akkor 17 éves lányt a szülők (egyező akaratnyilatkozaton alapuló) válása megviselte; a felperes a kapcsolattartásokon nem megfelelő magatartást tanúsított: nőügyeiről beszélt, alkalmi nőkapcsolatainak, alkoholos befolyásoltságának tanúja volt; a féltestvérét előtérbe helyezte, ezzel szemben róla önbizalmának aláásására alkalmas, továbbá az alperest sértő kijelentéseket tett; a gyermek pályaválasztását ellenezte. Érvelt az eredményes felvételi érdekében a szabadidőt kitöltő különórakkal, nyelvvizsgákkal, illetve a gyermek pszichés megterhelésével, az átlagosnál nagyobb érzékenységgel.
- [36] Az eljáró bíróságok a szülő-gyermek kapcsolat megszűnését, a gyermek elhidegülését és ennek jogkövetkezményét eltérően ítélték meg. Az elsőfokú bíróság a történeteket a gyermek szubjektív szempontja felől értékelte és a kapcsolat megszűnésében a felperes felróható magatartására helyezte a hangsúlyt (amelyet ezzel egyidejűleg tartalmilag a jogszabályban megkövetelt kellő indoknak minősített). Ezzel szemben a másodfokú bíróság a peradatokat a jogszabályhely fokozott elvárása alapján újra értékelte: az alperes által felhozott kimentési okok nem minősíthetők olyan kellő indoknak, amelyek a társadalom általános erkölcsi elvárásai alapján a kapcsolat megszüntetését, a nagykorú gyermek felperes iránti teljes közömbösségét elfogadhatóvá teszik.
- [37] A Kúriának a jogvita elbírálásánál a kellő indok jogi fogalmának az

adott konkrét ügyre vonatkozó értelmezésében kellett állást foglalnia.

- [38] A Kúria maradéktalanul osztotta a jogerős ítéletben kifejtetteket, azt nem ismétli meg, az indokolást az alábbiakkal egészíti ki.
- [39] A jogvita elbírálása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a gyermek megszakította a külföldi útját, az eredményes felvételi érdekében számtalan különórákra járt, ez ugyanis a felperes személyével ok-okozati összefüggésben nem állt. A felsőfokú tanulmányokkal kapcsolatos tájékoztatás hiánya az érdemtelenséget önmagában nem alapozza meg.
- [40] Az adott esetben a gyermek valós és súlyos érdeksérelme nem állapítható meg. A gyermek és a szülő közötti - a kiskorúság időtartama alatti - kapcsolattartások konfliktusos jellege (gyámhivatali eljárások, a szülők közötti vita) fel sem merült. A felperes és a gyermek viszonya 17 évig jó és kiegyensúlyozott volt, a házassági életközösség megszűnése utáni helyzet rendezése a szülők között kulturáltan, jogi konfliktusok nélkül zajlott le. A kapcsolattartásokon történetekre (2011 nyarától és 2012 júliusáig) a felperes és a gyermek gyökeresen eltérően emlékezett. A kommunikáció hiánya miatt a sok apróságnak tűnő, ellentétesen megélt esemény a korábbi szeretetteljes viszonyt rombolta. Az azonban a peradatokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy felperes gyermekével szemben 2012 júliusáig (a gyermek 18. születésnapjáig) tanúsított magatartása a 2013 májusától (tíz hónappal később) kezdődő teljes közömbösséget nem indokolta.
- [41] A szalagavató főpróbájára meghívott felperes távolmaradását az akkor már nagykorú gyermek sérelemként élte meg, holott azt alappal a felperes nehezményezhette volna, hiszen a gyermek meghívása nem a tényleges ünnepségre szólt. A gyermek pályaválasztásával kapcsolatos felperesi ellenvélemény sem tekinthető kellő indoknak a sikeres felvételt követő, évekig tartó passzivitás kimentésére.
- [42] A felülvizsgálati kérelem érvelésével szemben az elsőfokú bíróság álláspontja - a kimentési okot megalapozó magatartásoknak kizárólag a nagykorú gyermek szubjektív szempontjai szerinti értelmezése - a kapcsolat hiánya miatti érdemtelenség tartalmát kiüresíti, ellentétes a jogszabályhely elvárhatósági követelményével és a korábbi ítélkezési gyakorlatból sem vezethető le. Az elsőfokú bíróság nem értékelte, hogy a kapcsolat teljes megszűnésekor a gyermek már nagykorú volt, a kiskorúsága idejére eső konfliktusok (2011 júliusától 2012 júliusáig) életére kiható érdeksértő jellege nem bizonyított. A kapcsolat végleges megszűnésekor közel 19 éves gyermeknek tisztában kellett lennie a társadalmi elvárhatósági követelményekkel, a szülője iránti kapcsolatot negáló magatartása következményével.
- [43] Alapvetően tévesen érvelt az elsőfokú bíróság azzal, hogy az első lépést a felperesnek kellett volna megtennie. Az irányadó anyagi jogszabályhely helyes értelmezéséből következően a kapcsolat felvétele, még a több év elteltével is a nagykorúvá vált gyermektől várható el, ugyanis ő az, aki a szülőjétől az ingyenes tartást

igényli. Ez pedig együtt jár - a PED indokolásával összhangban - a hozzátartozói kapcsolat jelentőségének felismerésével és a társadalmi elvárásoknak megfelelő magatartás tanúsításával. A Kúria rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság megállapítása iratellenes is, az alperes saját előadása szerint 2012 októberében az akkor a 18. életévét már betöltött gyermekkel való találkozást és kapcsolatfelvételt a felperes kezdeményezte (3. sorszámú ellenkérelem).

- [44] Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az orvosegyetemi tanulmányokat folytató gyermektől - ahogy erre a felperes is helytállóan hivatkozott - alappal elvárható a mások iránti empátia, amibe beletartozik a szülőjével való viszonyának rendezése. A gyermek négy éven át tanúsított passzív magatartása nem indokolható a 17 és 18 éves életkor között megtörtént eseményekkel. A felelősségteljes élethivatást választó gyermeknek elegendő ideje volt a saját és a felperes magatartásának végiggondolására, sérelmeinek feldolgozására. Mindezek alapján helyesen, az anyagi jogi jogszabályhellyel összhangban járt el a másodfokú bíróság, amikor a kellő indok jogi fogalmának értelmezésekor a gyermek - a felperes magatartásával nem indokolható - passzív magatartását, közömbösségét döntő súllyal értékelte.
- [45] Nem sérültek az eljárásjogi jogi jogszabályok sem. A másodfokú bíróság reformatórius jogkörében eljárva felülmérlegelte az elsőfokú bíróság döntését, a feltárt tényállásból az elsőfokú bíróság téves anyagi jogi értelmezését korrigálva, helyes jogkövetkeztetésre jutott. Mérlegelése nem minősül iratellenesnek, logikailag tévesnek vagy kirívóan okszerűtlennek. Az eljárási jogszabályhelynek maradéktalanul megfelelően, a társadalom általános erkölcsi elvárásához igazodva mérlegelte a gyermek passzív viselkedését, és értékelte az alperes terhére a kimentési ok bizonyítatlanságának jogkövetkezményét. Az alperes által hivatkozott egyedi ügyekben hozott döntések nem tekinthetők iránymutatónak az adott perben feltárt bizonyítékok mérlegelésére.
- [46] A másodfokú bíróság az ítélet indokolásával szemben támasztott követelményeknek is eleget tett, kifejtette azokat a szempontokat, amelyek alapján felülbírált az elsőfokú bíróság döntését. Az indokolás terjedelme, illetve az alperes szubjektív megítélése az indokolási kötelezettség megsértését nem alapozza meg.
- [47] A fentiek alapján a jogerős ítélet sem anyagi, sem eljárásjogi jogszabályt nem sértett, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [48] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el.
- [49] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a)

pontja, (5)-(6) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperes arányos felülvizsgálati eljárási költségei és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint megállapított le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2019. március 19.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelül: